

”
**TYTTÖJEN
OIKEUDET
OVAT IHMISOIKEUKSIA**

TIIVISTELMÄ

UUDET TYÖKALUT TYTTÖJEN ASEMAN EDISTÄMISEKSI

Tyttöjen oikeudet ovat ihmisoikeuksia on tyttöjen asemaa kansainvälisessä oikeudessa käsittelevä syvälinen tutkimus, joka analysoi tyttöihin ja heidän oikeuksiinsa liittyviä viittauksia yli 1300 kansainvälisessä asiakirjassa. Asiakirjoja on tutkittu 87 vuoden ajalta, 1930–2017. Tutkimme asiakirjoista tyttöjen oikeuksiin liittyviä puutteita ja suuntauksia ihmisoikeuslainsäädännön tärkeimmissä periaatteissa. Ne herättävät kysymyksen, suojaavatko kansainväliset ihmisoikeussopimukset riittävästi tyttöjä syrjinnältä. Raportti vastaa tähän ja antaa tyttöjen oikeuksien vahvistamista ja edistämistä koskevia suosituksia.

Lue raportti: girlsrightsplatform.org

Tyttöjen oikeudet -verkkoalusta

(Girls' Rights Platform) sisältää koko raportin ja muita hyödyllisiä verkkotyökaluja, kuten maailman kattavimman ihmisoikeustietokannan, jossa voi tehdä hakuja. Tietokannassa on yli 1400 kansainvälistä asiakirjaa, hyödyllisiä koulutustyökaluja tyttöjen oikeuksia edistävälle taholle sekä YK:ssa käytävien keskustelujen seurantaominto. Sen lisäksi että tietokannasta löytyy monipuolisesti kansainvälisiä asiakirjoja ja linjauksia, se tarjoaa käyttöön järeämpää tyttöjen oikeuksiin liittyvää terminologiaa, joka on osittain jäänyt pois käytöstä mutta josta voisi olla apua tyttöjen oikeuksien edistämässä.

Tutustu Tyttöjen oikeudet -verkkoalustaan:
girlsrightsplatform.org

Tarjoamalla käyttöön nämä tärkeät työkalut Plan International haluaa nostaa tytöt esiin, rakentaa tyttöjen oikeuksia edistävää liikettä sekä torjua taantumuksellisia trendejä, jotka hidastavat tyttöjen oikeuksien toteutumista.

TYTTÖJEN OIKEUDET OVAT IHMISOIKEUKSIA

Tytöt ovat edelleen maailman suurin syrjitty ryhmä. Tyttöjä syrjitään ja käytetään hyväksi nuoren iän ja sukupuolen perusteella. Tästä kaksinkertaisesta syrjinnästä aiheutuvat epäkohdat piinaavat tyttöjä aina varhaislapsuudesta aikuisuuteen.

Tyttöjen oikeuksien edistäminen on polkenut paikoillaan viime vuosikymmenen ajan. Plan Internationalin tutkimus paljastaa, missä määrin kansainvälinen lainsäädäntö sivuuttaa tyttöjen oikeudet ja tekee heistä käytännössä näkymättömiä. Tytöt mainitaan kansainvälisessä oikeudessa omana väestöryhmänään vain harvoin, ja silloinkaan heidän kohtaamiaan haasteita ei oteta täysin huomioon.

Yleensä naisten ja lasten oikeudet nousevat etusijalle, ja tytöt jäävät väliinputoajiksi. Sukupuoli- ja ikäneutraalit näkemykset muokkaavat kansainvälistä lainsäädäntöä ja siirtävät huomion pois tytöistä.

Plan International tiedostaa, että miljoonat tytöt ovat suhteettoman heikossa asemassa koulutuksen, terveyden sekä työ- ja perhe-elämän suhteen, erityisesti maailman köyhimmässä maissa. Usein tilanteeseen liittyy myös köyhyys, tietty etninen alkuperä tai vammaisuus, sukupuoleen perustuvat stereotyyptit sekä epätasa-arvoiset valtasuhteet. Nämä tekijät yhdessä suistavat tytöt entistä heikompaan asemaan.

Plan International pyrkii **Tyttöjen oikeudet ovat ihmisoikeuksia** -raporttinsa ja monipuolisen verkkoresurssin sekä juridista aineistoa sisältävän **Tyttöjen oikeudet** -verkkoalustan avulla vahvistamaan tyttöjen asemaa kansainvälisessä lainsäädännössä ja nostamaan esille tyttöjen kohtaamat haasteet. Tutkimus ja verkkoalusta ovat osa Plan Internationalin laajempaa työtä sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi maailmanlaajuisesti.

TASA-ARVOON ON VIELÄ MATKAA

62 miljoonaa kouluikäistä
tyttöä eri puolilla maailmaa
ei käy koulua

(lähde: Unesco)

12 miljoonaa tyttöä menee
naimisiin joka vuosi

(lähde: Unicef)

Puolet seksuaalisesta
väkivallasta kohdistuu
alle 16-vuotiaisiin tyttöihin

(lähde: Plan International)

TYTÖT OVAT PIMENNOSSA

RAPORTIN HAVAINNOT TYTTÖJEN OIKEUKSISTA

Jotta tyttöjen oikeudet voitaisiin tunnistaa ja niiden asema kansainvälisessä oikeudessa voitaisiin määritellä, raportti tarkastelee oikeudellisesti sitovia ja ei-sitovia asiakirjoja, kansainvälisiä ja alueellisia sopimuksia sekä neuvoteltuja ja yleissuosituksina annettuja, oikeudellisesti sitomattomia määräyksiä. Raportti käy läpi säännöksiä, joissa tyttöjen oikeudet mainitaan tai jätetään mainitsematta, ja analysoidaan, milloin ja miksi valtiot jättäytyvät pois tiettyjen säännösten toimeenpanosta.

Tytöt mainitaan erikseen vain hyvin harvoissa ihmisoikeussopimusten säännöksissä.

OIKEUDELLISESTI SITOVAT LAIT JA SOPIUMUKSET

Tytöt ovat usein näkymättömiä keskeisissä yleissopimuksissa. Heidän oikeutensa ja haasteensa jäävät piiloon kaikenikäisten ”naisten” ryhmän tai sukupuolineutraalin ”lasten” tai ”nuorten” ryhmän alle.

Tyttöjen oikeuksien suojelu ja edistäminen lainsäädännössä perustuu kahteen naisten ja lasten oikeuksia sääntelevään, toisiaan täydentävään sopimukseen: kaikkinaisen naisten syrjinnän poistamista koskevaan yleissopimukseen (CEDAW) sekä lapsen oikeuksien yleissopimukseen (CRC).

Silti tytöt ovat paljolti näkymättömiä kummassakin yleissopimuksessa. CRC laadittiin sukupuolineutraaliksi, mutta tutkijoiden mukaan sen tulkinta painottuu pääasiassa poikiin ja tyttöjen selvä syrjintä jätetään huomiotta. Esimerkiksi artikkelissa 38 käsitellään yleisesti poikia koskevia epäkohtia (esim. lapsisotilaat) mutta ei niitä, jotka koskevat pääasiassa tyttöjä (kuten lapsiavioliitot).

CEDAW koskee teoriassa kaikenikäisiä naisia. Yleissopimuksessa tyttöjä käsitellään kuitenkin harvoin yksilöinä, joilla on omia oikeuksia. Tyttöihin viitataan ainoastaan kerran kohdassa, jossa käsitellään koulutusta ja naispuolisten opiskelijoiden opintojen keskeytymistä. Sopimuksessa on yllättäviäkin puutteita: naisten ympärileikkauksia koskevassa yleissuosituksessa nro 14 ei

Plan Internationalin raportissa tytöllä tarkoitetaan kaikkia tyttöjä vastasyntyneistä 18 vuotta täyttäviin.

vain yleisluonteisesti. Tyttöjen erityistarpeet ja heikko asema pannaan merkille vain harvoin. Tyttöihin viitataan pääasiassa väkivaltaan, koulutukseen ja syrjintään liittyvissä asioissa. Alueellisissa yleissopimuksissa heihin voidaan viitata omistusoikeutta, työllistymistä, terveydenhuoltoa sekä lisääntymis- ja seksuaaliterveyttä koskevissa yhteyksissä. Jos tyttöjä ylipäätään mainitaan kansainvälisessä oikeudessa, heidät määritellään useimmiten uhreiksi eikä heidän kykyään toimia aktiivisina muutoksen edistäjinä juurikaan tunnisteta tai tueta.

Kansainväliset yleissopimukset tehoavat tyttöjen tilanteeseen heikommin kuin alun perin toivottiin. Syynä tähän on muun muassa epämääräinen terminologia, kuten lapsen oikeuksien sopimuksessa mainittu ”lapsen edun” periaate. Lisäksi valtiot voivat varaumien avulla välttää tiettyjen sopimuskohtien täytäntöönpanon, tai ne saattavat torjua sopimusten sitovuuden kokonaan.

KANSAINVÄLISET OIKEUDELLISESTI SITOMATTOMAT MÄÄRÄYKSET

Tytöt mainitaan näkyvämmiin kansainvälisissä oikeudellisesti sitomattomissa määräyksissä, mutta usein vain mainintana naisten lisäksi, sillä naiset ovat ihmisoikeuksien suojelun pääkohderyhmä.

Kansainväliset oikeudellisesti sitomattomat määräykset (soft law) ovat näennäisiä juridisia välineitä. Ne toimivat virallisina standardeina, vahvistavat sopimukseen sitoutumista ja kansainvälisiä normeja sekä muodostavat oikeudellisen perustan myöhemmille yleissopimuksille. Esimerkiksi

mainita tyttöjä kertaakaan, vaikka käytäntö kohdistuu yleisemmin juuri tyttöihin eikä täysi-ikäisiin naisiin. Kaikki muut ihmis-oikeussopimukset, alueelliset ja kansainväliset, tarjoavat tytöille lisäsuojaa, joskin

Wienin julistus ja toimintaohjelma (1993) oli siinä mielessä ratkaiseva, että siinä tyttöjen oikeudet kuvattiin ”luovuttamattomaksi, kiinteäksi ja erottamattomaksi osaksi yleismaailmallisia ihmisoikeuksia” ja jäsenvaltioita kehoitettiin puolustamaan niitä ensimmäistä kertaa koko historian aikana.

Kun neuvotteluissa ja säännöksissä ei johdonmukaisesti käytetä edistyksellisintä kieltä, tärkeisiin asioihin jää neuvotteluvaraa, mikä voi heikentää tyttöjen oikeuksia.

Oikeudellisesti sitomattomien määräysten analysointi paljastaa terminologian merkityksen tyttöjen oikeuksien turvaamisessa. Joissakin tyttöjen oikeuksissa on viime vuosina koettu selvästi takapakkia juuri siksi, ettei kaikkein edistyksellisintä kieltä ole johdonmukaisesti käytetty. Näin sopimusneuvotteluihin jää tinkimisvaraa ja tyttöjen oikeuksien suojelu voi kärsiä. Lisäksi tietyt osa-alueet saavat oikeudellisesti sitomattomissa määräyksissä paljon vähemmän huomiota, koska ne voivat olla poliittisesti tulenarkoja kysymyksiä. Tyttöjen lisääntymis- ja seksuaalioikeudet ovat erittäin kiistanalaisia verrattuina esimerkiksi tyttöjen oikeuteen saada koulutusta tai suojelua väkivallalta.

Esimerkiksi tyttöjen oikeutta päättää omasta kehostaan ja avioliitostaan tai oikeutta omaisuuteen tai perimiseen ei ole ilmaistu kansainvälisessä lainsäädännössä johdonmukaisesti, ja niinpä näitä oikeuksia suojellaan eri maissa kovin eri tavoin.

Tytöt myös mainitaan usein vain lisäyksenä naisten oikeuksia koskevissa säännöksissä. Tyttöjen oikeudet rajautuvat oikeudellisesti sitomattomissa määräyksissä ensimmäiseksi vaiheeksi kohti päätavoitetta, joka on aikuisten naisten poliittinen, sosiaalinen ja taloudellinen voimaantumisen, ei niinkään tyttöjen oikeuksien toteutuminen.

VARAUMAT JA PUUTTEET

Monet sopimuksiin tehdyt varaumat koskevat erityisesti lisääntymis- ja seksuaaliterveyteen liittyviä oikeuksia ja heikentävät siten tyttöjen oikeutta päättää itse omasta kehostaan.

Raportti paljastaa, millaisia varaumia tärkeimpiin sopimukseen on tehty: mihin säännöksiin varaumat kohdistuvat ja millä perusteella sekä mitkä maat varaumia ovat tehneet.

Kansainvälisiin sopimukseen tehtävien varaumien avulla jäsenvaltiot ilmaisevat, etteivät ne ole sidottuja tiettyihin määräyksiin. Varaumien salliminen vahvistaa yleissopimuksen ratifioinnin todennäköisyyttä, mutta toisaalta varaumat hankaloittavat normien säätämistä ja

heikentävät sitoutumista tyttöjen tasavertaisiin oikeuksiin. Plan Internationalin varaumia koskeva analyysi paljastaa, että useissa maissa ilmenee selvää vastustusta tyttöjen oikeuksien kannalta keskeisiä CEDAW:n ja CRC:n periaatteita kohtaan.

Varaumat koskevat pääasiassa lisääntymis- ja seksuaaliterveyttä ja -oikeuksia sekä niihin kiinteästi liittyviä osa-alueita, kuten tasa-arvoista avioliittoa ja perhe-elämää. Varaumia perustellaan useimmiten uskonnollisilla tai kulttuurisilla syillä.

CEDAW-yleissopimus solmittiin lähes 40 vuotta sitten, ja sen ratifioi 189 valtiota. Näistä 48:lla on yhä sitä koskevia varaumia. Monet valtiot vastustavat 2. artiklaa, joka tuomitsee naisten syrjinnän, sekä 16. artiklaa, jonka mukaan naisilla ja tytöillä on perhe-elämässä ja avioliitossa samat oikeudet kuin miehillä ja pojilla ja jossa säädetään, että lapsiavioliitto on juridisesti mitätön.

Varaumat osoittavat jäsenvaltioiden vastahakoisuuden puuttua syrjintään silloin, kun puuttuminen on ristiriidassa uskonnollisten tai kulttuurillisten näkemysten kanssa. Ne heikentävät ihmisoikeuksien yleismaailmallisuutta ja sallivat tyttöjen oikeuksien rajoitetun tulkinnan. Käytännössä niillä on suoria vaikutuksia toimiin, jotka liittyvät seksuaaliseen väkivaltaan tai raiskauksiin, nuorten tyttöjen raskauksiin, ehkäisyvälineiden sekä lisääntymis- ja seksuaaliterveyspalvelujen saatavuuteen, lapsiavioliittoihin, taloudelliseen voimaantumiseen ja kokonaisvaltaiseen seksuaalikasvatukseen.

YK:n kestävän kehityksen tavoiteohjelmasta sovittaessa eniten varaumia tehtiin tavoitteisiin, jotka liittyvät edellä mainittuihin osa-alueisiin, erityisesti kaikkiin kohtiin, joissa mainittiin abortti, sukupuoli, perhe ja kokonaisvaltainen seksuaalikasvatus.

Kaikista ihmisoikeussopimuksista eniten varaumia on tehty CEDAW-yleissopimukseen ja ennen kaikkea sen avioliiton ja perhe-elämän tasa-arvoisuutta koskeviin kohtiin.

1. Katso esimerkiksi L. Askari (1998) The Convention on the Rights of the Child: The Necessity of Adding a Provision to Ban Child Marriage, ILSA Journal of International and Comparative Law Vol. 5 No. 123; N. Taefi (2009) "The Synthesis of Age and Gender: Intersectionality, International Human Rights Law and the Marginalisation of the Girl Child", International Journal of Children's Rights 17; ja L. Askari (1998) "Girls' Rights Under International Law: An Argument for Establishing Gender Equality as Jus Cogens", Southern California Review of Law and Women's Studies Vol. 8 No. 3.

2. Pitempi selostus on varsinaisen raportin (Girls' Rights are Human Rights) sivulla 14.

TYTTÖJEN OIKEUKSIEN TOTEUTTAMINEN

SUOSITUKSET

Keskeisistä sopimuksista ja sukupuolten tasa-arvoa koskevista lupauksista huolimatta miljoonat tytöt eri puolilla maailmaa eivät voi vielääkään vaatia kansainvälisessä lainsäädännössä määriteltyjä oikeuksiaan. Kansainvälisten ihmisoikeusasiakirjojen nykyinen tulkinta ja soveltaminen eivät estä tyttöjen syrjintää eivätkä tue riittävästi heidän menestymistään elämässä.

Nyt on aika muuttaa tilanne.

Plan International kutsuu kansainvälistä yhteisöä edistämään tyttöjen asiaa sekä nostamaan tyttöjen oikeudet ja tarpeet esille ennen näkemättömällä tavalla. Tytöt tarvitsevat toimenpiteitä, jotka kohdistuvat sukupuoli- ja ikäsidonnaiseen epätasa-arvon luomiin erityisiin ja toisiinsa kytkeytyviin haasteisiin. Jäsenvaltioiden tulee määrätietoisesti puuttua tyttöjen kaksinkertaiseen syrjintään ja tunnistaa tyttöjen oikeuksien toteutuminen omaksi tavoitteekseen.

PLAN INTERNATIONAL KEHOTTAA KANSAINVÄLISTÄ YHTEISÖÄ PANEMAAN TÄYTÄNTÖÖN SEURAAVAT SUOSITUKSET:

1. Tyttöjen sukupuoli- ja ikäsidonnaiseen syrjintään on puututtava ja sitouduttava tyttöjen oikeuksien toteuttamiseen.

- Tyttöjen ihmisoikeudet on erotettava naisten oikeuksista ja tiedostettava, että tyttöjen haasteet ovat erilaiset kuin naisten.
- Sukupuolineutraalin kielen sijaan on käytettävä sukupuolen ilmaisevaa kieltä, kun käsiteltävänä oleva asia vaikuttaa eri tavoin eri sukupuoliin.

2. On aloitettava toimet, joilla estetään tyttöjen oikeuksien jääminen naisten ja lasten oikeuksien alle.

- YK:n on nimitettävä tyttöjen oikeuksien erityisraportoija.
- Lapsen oikeuksien komitean ja Naisten oikeuksien komitean välistä vuorovaikutusta on lisättävä, ja komiteoiden on kiinnitettävä enemmän huomiota tyttöjen asemaan. Ne voivat esimerkiksi laatia yhteisen yleiskommentin tai -suosituksen, jossa määritellään selkeästi tyttöjen ihmisoikeudet.

c. UN Women -järjestön ja UNICEFin on huomioitava tytöt paremmin: tytöt tulee erottaa omaksi ryhmäkseen naisista ja lapsista. Myös virastojen välistä yhteistyötä tulee vahvistaa tyttöjen priorisoimiseksi.

d. CEDAW- ja CRC-yleissopimusten mukaisia yksilövalitusmenettelyjä on vahvistettava. Niiden avulla voidaan edistää, kunnioittaa ja suojella tyttöjen oikeuksia.

e. YK:n yleiskokouksen ja ihmisoikeusneuvoston agendalle on lisättävä erityinen tyttöjen ihmisoikeuksia koskeva alakohta, jotta tytöt saavat asianmukaista huomiota ja näkyvyyttä; yleiskokouksen ja ihmisoikeusneuvoston päätösten yhdenmukaisuutta sekä keskinäistä täydentävyyttä on tuettava ja parannettava.

f. YK:n ihmisoikeuksien valvomiseksi kehitettyjen erityistoimenpiteiden (esim. ihmisoikeusraportoijat ja työryhmät) on järjestelmällisesti otettava huomioon sukupuoleen liittyvät tekijät ja erityisesti tyttöjen asema.

3. Tulevia kansainvälisiä asiakirjoja ja sopimuksia laadittaessa on varmistettava, että taustalla olevat normit ja kehykset vastaavat paremmin tyttöjen kohtaamia haasteita.

- Uusia kansainvälisiä normeja laadittaessa on nostettava selkeämmin esiin tyttöjen erityistarpeet, erityisesti niiltä osin kuin ne liittyvät tyttöjen kohtaamiin haasteisiin ja syrjintään.
- Tyttöjen moninaiset taustat ja kulttuuritekijät on huomioitava, kun laaditaan kansainvälisiä standardeja, jotta tyttöjen syrjäytyminen voidaan ehkäistä.
- Tyttöihin liittyvien asioiden politisointi on lopetettava, ja on käytettävä johdonmukaisesti vahvaa ja mahdollisimman edistyksestä terminologiaa, joka mahdollistaa tyttöjen oikeuksien edistämisen.
- Tyttöjen näkemyksiä on kuunneltava, jotta kansainvälisiä normeja voidaan vahvistaa ja tytöille tarjota mielekkäitä osallistumismahdollisuuksia.
- Kansainvälisistä standardeista neuvotteleville tahoille on tarjottava tyttöjen oikeuksia ja tarpeita koskevaa koulutusta.

4. Jäsenvaltioiden tulee noudattaa tyttöjen oikeuksia edistäviä kansainvälisiä standardeja.

- Jäsenvaltioiden tulee ratifioida kaikki tyttöjen poliittisten, taloudellisten, sosiaalisten ja kulttuuriin liittyvien oikeuksien turvaamiseen liittyvät olennaiset asiakirjat, erityisesti CEDAW ja CRC, sekä tukea niiden täytäntöönpanoa kansallisella ja paikallisella tasolla. Lisäksi sopimuksia valvoville elimille tulee raportoida hyvissä ajoin täytäntöönpanon edistymisestä.
- Jäsenvaltioiden tulee luopua kaikista varaumista, joita ne ovat tehneet CEDAW- ja CRC-yleissopimuksiin, kestävän kehityksen tavoitteisiin, kansainvälisen väestö- ja kehityskonferenssin (ICPD) toimintaohjelmaan, naisten asemaan liittyvään Pekingin toimintaohjelmaan ja muihin kansainvälisiin sopimuksiin, joilla tyttöjen oikeuksia suojataan.
- Jäsenvaltioiden tulee panostaa iän ja sukupuolen mukaan eriteltyyn tiedon keräämiseen ja käyttöön, jotta tyttöjen erilaiset realiteetit välittyvät asianmukaisesti valtioiden politiikkaan.

TYTTÖJEN OIKEUKSIEN VIRSTANPYLVÄÄT

Aikajanalta näet, kuinka tyttöjen oikeudet ovat edistyneet ajan mittaan, erityisesti 1990-luvulla. Plan Internationalin tutkimus kuitenkin osoittaa, miten politiikka, kansainvälisen oikeuden puolueellinen tulkinta, sopimusten epämääräinen terminologia ja jäsenvaltioiden varaumat sekä kieltäytyminen yleissopimusten ratifioinnista voivat heikentää näiden edistysaskelten tehoa.

1979

- YK:n yleiskokous hyväksyi kaikkinaisen naisten syrjinnän poistamista koskevan yleissopimuksen (CEDAW).
- UNESCO julisti vuoden 1979 kansainväliseksi lasten vuodeksi.

1989

- Yleiskokous hyväksyi YK:n lapsen oikeuksien yleissopimuksen (CRC).
- UNICEFin johtokunta suositteli seuraavaa vuosikymmentä koskevassa strategiassaan ja ohjelmissaan erityisesti tyttöjen tilanteen ja tarpeiden huomioimista.
- YK julisti vuoden 1990 kansainväliseksi tyttöjen vuodeksi. Etelä-Aasian maiden yhteistyöjärjestö (SAARC) nimitti 1990-luvun tyttöjen vuosikymmeneksi.

1990

- Lasten asemaa käsitellyt huippukokous (World Summit for Children) julisti, että "tyttöjen on saatava alusta lähtien tasaveroista kohtelua ja tasaveroiset mahdollisuudet".
- CEDAW antoi naisten ympärileikkauksia koskevan yleissuosituksen nro 14, mutta siinä ei mainittu tyttöjä lainkaan.

1992

- CEDAW-komitea julkaisi sukupuoleen perustuvaa väkivaltaa koskevan yleissuosituksen nro 19 (joka päivitettiin vuonna 2017).

1993

- Wienin julistus ja toimintaohje selvensi, että "naisten ja tyttöjen ihmisoikeudet ovat luovuttamaton, kiinteä ja erottamaton osa yleismaailmallisia ihmisoikeuksia", ja kehotti hallituksia tehostamaan niiden suojelemista.

1994

- Kairon väestö- ja kehityskonferenssi (ICPD) hyväksyi toimintaohjelman. Se nosti lisääntymis-terveyteen liittyvät oikeudet, naisten voimaantumisen ja sukupuolten tasa-arvon keskeisiksi tekijöiksi väestön ja kehityksen kannalta.
- YK perusti naisiin kohdistuvaa väkivaltaa tarkkailevan erityisraportoijan mandaatin.

1995

- Neljäs naisten maailmankonferenssi laati Pekingin toimintaohjelman, jossa yhtenä tavoitealueena oli tyttöjen asema.

1998

- YK:n naisten asemaa käsittelevä toimikunta (CSW) nosti sovitussa päätelmässään tytöt etusijalle. Siihen sisältyi tyttöjen ihmisoikeuksien edistäminen ja suojeleminen, tyttöjen koulutus ja voimaannuttaminen, tyttöjen terveydenhuolto-tarpeisiin vastaaminen, tyttöjen tilanteen parantaminen aseellisten konfliktien yhteydessä sekä ihmiskaupan ja lapsityövoiman käytön estäminen.

1999

- CEDAW-komitea huomautti naisia ja terveyttä koskevassa yleissuosituksessaan nro 24, että tytöt ovat haavoittuvassa ja heikossa asemassa oleva ryhmä, joka altistuu erityisesti seksuaaliselle hyväksikäytölle ja jolla on huonot mahdollisuudet saada seksuaaliterveyttä koskevaa tietoa.

2000

- YK nosti tyttöjen ja poikien suhteellisen osuuden perusopetuksessa sekä toisen asteen ja korkea-asteen koulutuksessa vuosittain kolmen indikaattoriksi.
- YK:n turvallisuusneuvosto hyväksyi rauhaa ja turvallisuutta koskevan päätöslauselman nro 1325, jossa huomioitiin konfliktien vaikutus naisiin ja tyttöihin.

2002

- Lasten asemaa käsittelevä YK:n yleiskokouksen 27. erityisistunto huomioi, että lapsia, erityisesti tyttöjä, koskevien kehitystavoitteiden saavuttaminen riippuu muun muassa naisten voimaantumisesta.

2005

- YK:n huippukokous vahvisti tyttöjen ihmisoikeudet ja vaati tyttöihin kohdistuvan väkivallan poistamista sekä toimenpiteitä tyttöjen koulutustason parantamiseksi.

2006

- YK:n taloudellisten ja sosiaalisten asiain osaston (DESA) naisten aseman edistämistä käsittelevän jaoston (DAW) asiantuntijaryhmä totesi, että tyttöihin kohdistuu kansainvälisessä järjestelmässä erityinen syrjäytymisriski ja että oikeuksien muotoileminen on olennaisen tärkeää tyttöjen syrjinnän ja heihin kohdistuvan väkivallan lopettamisessa.

2007

- YK:n naisten asemaa käsittelevä toimikunta (CSW) keskittyi päätelmissään jälleen tyttöjen kaikenlaisen syrjinnän ja heihin kohdistuvan väkivallan poistamiseen.
- Orjuutta tarkkaileva YK:n erityisraportoiija määritteli lapsiavioliitot, varhaiset avioliitot ja pakkoavioliitot orjuutta vastaaviksi käytännöiksi raportissaan ihmisoikeusneuvostolle.

2008

- Kidutusta tarkkaileva YK:n erityisraportoiija määritteli ihmisoikeusneuvostolle toimittamassaan raportissa, että tyttöjen sukuelinten silpominen voidaan katsoa kidutukseksi.

2011

- UN Women -järjestö perustettiin maailmanlaajuisesti sukupuolten tasa-arvon asiantuntijaelimeksi.
- CRC:n kolmas valinnainen pöytäkirja määritteli yksilövalitusmenettelyn, jonka avulla lapset voivat tehdä valituksia lapsen oikeuksien komitealle.

2012

- YK:n yleiskokous hyväksyi päätöslauselman, joka osoitti kansainvälisen yhteisön poliittisen tahdon kieltää tyttöjen sukuelinten silpominen.
- Plan Internationalin aloitteesta syntynyt YK:n kansainvälistä tyttöjen päivää juhlittiin ensimmäisen kerran.

2014

- CRC- ja CEDAW-komiteat antoivat yleis-suosituksen / -kommentin haitallisista käytännöistä.
- YK hyväksyi urauurtavan päätöslauselman lapsi-avioliittojen kieltämisestä.

2015

- 193 YK:n jäsenvaltiota allekirjoitti kestävän kehityksen tavoiteohjelman 2030 (Agenda 2030). Tavoitteen 5 mukaisesti maailman kaikkien hallitusten tulee "saavuttaa sukupuolten välinen tasa-arvo sekä vahvistaa naisten ja tyttöjen oikeuksia ja mahdollisuuksia" vuoteen 2030 mennessä.

2016

- YK:n jäsenvaltiot ottivat käyttöön uuden kaupunkikehitysohjelman (New Urban Agenda), jossa tunnustetaan erityisesti tyttöjen oikeudet ja tarpeet kaupunkialueilla.
- Kidutusta tarkkaileva YK:n erityisraportoiija määritteli ihmisoikeusneuvostolle toimittamassaan raportissa haitalliset käytännöt, kuten tyttöjen sukuelinten silpominen, lapsi- ja pakkoavioliitot sekä kunnioittamattoman, sukupuoleen perustuvan väkivallan muodoiksi, joita voidaan pitää huonona kohteluna ja kidutuksena.

Plan International

Edistämme lasten oikeuksien toteutumista ja tasa-arvoa kaikkialla maailmassa. Tunnistamme jokaisessa lapsessa olevat vahvuudet. Köyhyys, väkivalta, syrjäytyminen ja syrjintä estävät kuitenkin lapsia menestymästä. Eniten niistä kärsivät tytöt, ja siksi parannamme erityisesti tyttöjen asemaa.

Olemme riippumaton lastenoikeusjärjestö. Yhdessä lasten, nuorten, tukijoidemme ja kumppaneidemme kanssa pyrimme poistamaan tyttöjen ja kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien lasten ongelmien perimmäisiä syitä. Tuemme lasten oikeuksien toteutumista syntymästä aikuisuuteen ja annamme lapsille mahdollisuuden varautua kriiseihin ja vastoinkäymisiin sekä keinoja toimia niiden ilmaantuessa.

Edistämme muutosta sekä arjen käytännöissä että politiikassa paikallisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla hyödyntämällä verkostojamme, kokemustamme ja tietämystämme. Olemme rakentaneet yli 80 vuoden ajan toimivia kumppanuuksia ja toimimme jo yli 70 maassa.

Plan International Suomi

Lautatarhankatu 6
00580 Helsinki

Puhelinvaihe: (09) 6869 800
Lahjoittajapalvelu: (09) 6869 8030
Sähköposti: info@plan.fi

- **Facebook** facebook.com/plansuomi
- **Twitter** twitter.com/plansuomi
- **Instagram** instagram.com/plansuomi
- **LinkedIn** Plan International Suomi -nimellä
- **Youtube** youtube.com/user/PlanSuomi

plan.fi

Kannen valokuva: Bangladeshilainen Chonda, 15, haluaa käydä koulun loppuun ja valmistua opettajaksi, mutta hänen vanhempansa haluavat näyttää hänet. Hän tietää oikeutensa ja pyrkii lopettamaan lapsiavioliitot omassa yhteisössään. © Plan International / Erik Thallaug

Plan International has obtained permission and the necessary consent to publish the photos contained herein.